

UJVIDÉKI NAPLÓ.

Társadalmi és a városi közügyeket szolgáló hetilap.

Előfizetési árak:
Egy évre 8.— korona
Fél évre 4.—
Egyes szám 10 fillér.

Felolós szerkesztő: Dr. Elschleger Dezső.
Szerkesztő: Csérnyei A.
Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. I. emelet.

A suggestió hatása a nevelésre.

Az Ujvidéki Napló számára írta: Hajnal Ignác.

Tudvalevő dolog, hogy az ifjúság nevelése kezdetben a tekintélyben (autoritás-ban) való bítlen alapszik, és nevelési működésünk jó részben celtudatos, okos suggestió.

A gyermek nem tudhat mást, az átételeken kívül, mint azt, amit a szülők és tanítók mondanak neki és amire a szülők tanítják. A gyermek azok autoritásában hisz és a tanítottakat azért tartja igaznak, mert nevelői állítják. Ha arra tanítjuk, hogy a jó Isten az égben lakik, úgy e hit a gyermekben megerősödik és ama formát veszi fel, amilyen formában a gyermekek suggeráljuk és e bítben van egész életén át, mert a suggestió ezerszeresen vert gyökeret lenyében. Ami a hitre vonatkozik, az vonatkozik a jó és rossz fogalmaira, az erkölcsre és illemre is.

Mivel tehát a nevelés első fokán esz-közölt suggestió oly nagyfontosságú a gyermek egész jövő életére, igen elővigyázóknak kell lennünk és folyton tartuok is szem előtt, hogy *hiányos* suggestiókkal a gyermekevekben egy egész emberéletet tehetünk hiányszó. Azért a gyermek kérdéseire ne is feleljünk teljéletesen, hanem arra legyen gondunk, hogy minden alkalommal az igazságot mondjuk és a telet tartalmát úgy rendezzük be, hogy a helyes nevelés alapelveivel összhangzásba hozassék.

A legkorábbi suggestiók egyike, melyet a gyermekkel közlünk, a *mesében való hit*. Azért ez a nevelésben nagy fontosságú is bir.

Nem szólhatunk ellene semmit, mert általa a gyermekek fantáziáját teljebresztjük. Mi a fantáziát a későbbi korban nemcsak a művészet és poeizis activ munkájára használjuk, hanem a művészeknek és költőknek az emberi életet nemesítő műveinek értelmes felfogására is. Így a meséket sem vethetjük meg a gyermek itélőképességének fejlődése kezdetén, hogy a jó érték és a gonosz megvetését szemlélhetővé tegyük. Ezek azonban a legzsengőbb gyermekkorhoz illenek. Később, a monda (rege) és még később a történelem azon eszközök, melyekkel, a gyermekeknek erkölcsi és ethikai suggestiókat közlünk.

Azonban elvetendők az u. n. félelmet gerjesztő suggestiók, a gyermek megfélemlítése. Ide számítható a büntetéstől való félelem suggestiója is, aztán a szellemektől való félelem és a babonás hitre való szoktatás általában.

Érdekesnek tartom Mourvét idézni, aki a gyermekek szociális tudatáról nagyobb tanulmányt írt. Ő a tárgyak és természeti tünemények egész láncolatát sorolja elő, melyektől félnék és arra a végeredményre jutott, hogy a képzetek átvitele a szülők oktatási formája által a félelemzerteteket magyarázza. A gyermek 63%-a fél a szellemektől.

Nemcsak tisztán ethikai tekintetben kell a gyermeknevelésnek feladatát megoldania, hanem a testi araválóságra és az idegrendszer egészségére is kell tekintettel lennie. A tetet lelket a benyomások ellen védeni, melyek fájdalmakat idéznek elő, a legelőkelőbb feladata a nevelésnek. Itt sem nélkülözhetjük a suggestiót. Egész felesleges pl. a szeket megverni, melyen a kedvenc megütötte magát, mert ezáltal a boszuvágy csiráját fektetjük le a sejt gyermek kedelybe.

A síró gyermekeknek azonban suggerálnunk kell, hogy az *katonadolog* hiszen nem is fáj, bár fájdalmat is érez.

Oppenheim követeli, hogy minden ingert korán szokjunk meg, mely a kedvtelenség érzetét előidézhetné, pl. a zajt akusztikai, a távolba, melységbe nézést, optikai tekintetben. Az abnormalis félnétséget is már a gyermekkorban kell legyőzni, különösen hirtelen beálló érzéki benyomások alkalmával.

Azonban minden neveléstani kérdésben a szülőknek és nevelőknek kell jó példával előljárniok, hogy így őket lehessen a suggestió eszközeinek jelezhetni, mert az utánzási hajlam éppen a gyermekkorban van leginkább kitejődve.

Az erős jellemű emberről nemtelen és megvetendő suggestió visszapattan, mert ily ember magában a bipnozis állapotában (rossz médium lévén) sem vesz fel suggestiót, mert ez már előbb begyakorolt és beoltott szokásaival ellentétben van.

Közgyűlés.

Városunk törvényhatósága máthézi Matkovits Béla főispán elnöklete alatt mult hó 30-án és folytatólagosan 31-én közgyűlést tartott.

Különös és szokatlan jelenség volt, hogy a törvényhatósági tagok nagy számban vonultak fel a hétfői azaz az első napi közgyűlésre, míg a 2-ik napon, melynek érdekessége semmivel sem állott az előtti nap mögött, csak nagyon kevesen vettek részt.

Főispán javasolja, hogy az utolsó pontban felvett keresak. miniszter leirata, mint az első és a 34. és 35. pont az 5 pont után tárgyalassék. Továbbá jelenti, hogy Bosnyakóvics és Trischler számszitetket íb. számvevőkke nevezte ki. Így állapítja meg a sorrendet.

Beöthy László keresak. miniszterre történt kinevezése alkalmából a főispánunk üdvözlése a következő levélben válaszolt.

— Tisztelt Barátom!

Fogadd őszinte hálás köszönetemet jóleső szives figyelemért, mellyel kereskedelmi miniszterre történt kinevezésem alkalmából rólam szereztes kivárataiddal megemlékezni szives voltál. Szives üdvözléssel igaz híved Beöthy László s. k. Öröndetes tudomásul szolgál.

A miniszteri leiratak után a polgármesteri jelentést hallottuk, melyből kiemelkedik a kolera elleni óvintézkedés, mely mindenre kiterjedt, ami a veszedelemnek útját állja. Figyelembe vették a miniszteri intézkedések. A vasuti állomáson vizsgáló állomást létesített a város. Költéseit a belügyminiszter fedezi. Ugyancsak szigorú ellenőrzés történt a Duna Cőzh. Társaság állomáson is. A régi kórházat járványkórházra alakították át. A fertőtlenítéssel járó költségeket a magas kormány jóváhagyta és ezért már a tavasszal megkezdik a fertőtlenítő intézet felépítését. Felépítik ezzel kapcsolatban a járványkórházat is. A tisztaságra nagyobb figyelmet fordítottak és nyílt kutakat elzárták. A többi jelentések után említ a polgármester, hogy Beöthy minisztert a tanács és a város közönsége nevében üdvözölte a város támogatásáról biztosította. Szvinyarev dr. szől a jelentéshez. Elismeri, hogy a kolera ellen védekezünk, de a tuberkulózis ellen nem. Szükséges volna ez is, mert Ujvidéken sok a túlzsufoit lakás. Ezeket a lakásokat kell ellenőrizni és meg kell tiltani az ilyen lakásokban a túlzsufoitságot. Ismer

A Budapesti Csipke Áruház fiókjában

Menráth palota, Kossuth Lajos utca 46.

megérkeztek a legújabb őszi újdonságok, divatozikk különlegességei, ruhadíszek, valamint brüsseli csipkék, selymek nagy választékban, az eddigi elősmert legolcsóbb árakban árusítanak.

olyan házat, ahol egy tuberkulotikus asszony halt meg és a hozzátartozói mégis a halottal ugyanazon lakásban (szobában) háltak. Adjunk a szegényeknek ingyenlakást és építsünk munkásházakat. Dr. Wiesinger János közgyűlést választják. Az egyhangú jelölés egyhangú választás követi Kútinné, hogy a megválasztott érdemes ellen állás betöltésére. Dr. Adámovics István egyedül tiltakozik a megválasztás ellen, megfélebbezi. Wiesinger a közgyűlés befejezése előtt leteszi a hivatalos esküt.

Érdekes pont következnek most: *Jó járt János főkapitány nyugdíjazása.* A tanács javaslatára megtörténik. Főispánunk nem gördít akadályt a nyugdíjaztatás ellen, habár ő volt az aki Jó járt ellen a fegyelmi eljárás megindította. — Miután azonban látom azt a jóakarót amellyel a közgyűlés Jó járt iránt viseltetik ellene folyamatban levő fegyelmi eljárás dacára a magamrészéről is hozzájárulok, hogy Jó járt nyugdíjaztassék. — *Főispánunknak ezen humánus eljárását igen helyesülőleg vette tudomásul a közgyűlés.* Dr. Szlezák indítványára az államsegélyben is részesül. Dr. Lustig megnyugvással és köszönettel veszi ezen intézkedéseket tudomásul, mert a mult személyeslő támadásoknak elveszi az élet. Az elvi alapokon vagyunk most már, melyekről távolodnunk nem lelt volna szabad. Ezen elvi álláspontok remélhetőleg megmaradnak a jövőben is. Hasonló elbánásban részesül Náray Tamár főszámvéví, kit szintén nyugdíjaznak. Náraynak 44 szolgálati éve van.

Felületlétidegenlétési pontokat a napi rendről leveszik, mert az abszolút többség nem volt jelen. Adámovics dr. azonban a napi rendről való levételhez hozzá nem járul és ezért megfélebbezi.

Rohonyi Gyula házat 46000 kor. veszi meg a város. Ezt is megfélebbezi Adámovics. Főispán javaslatára a szabályrendeletek tárgyában előterjesztett tanácsi javaslatokat a közgyűlés végén tárgyalják.

A *vívezeték* ügyére kerül most a sor. *Orbán János* műszaki tanácsos beható feltejtésben javasolja, hogy a vízvezeték tervek elkészítése *Zarka Elemérre* bizzassék. Pályázat mellőzésével kéri Zarka Elemért a tervezéssel megbizni. 72000 K. díjat ajánl ezen munkálatért. Nagy vita keletkezik most. A bizottsági tagok szakvéleményt kérnek, hogy jó-e a víz? *Kúbingyi és Pékó* a pályázat kiírása mellett vannak. Kubinyi haogztatja, hogy a legszűkebb körben, az országban túl is keltsük fel az érdeklődést, hogy minden tekintetben kifogástalan tervet kapjunk. dr. *Nassovitz* konstatáltatni óhajtja, hogy jó-e a víz, mert ez a főkérdés, csak aztután lehet a vízvezeték tervezetét kiadni. *Orbán* előadó felolvassa Zarka bizonyítványait, melyek közül különösen a komáromi, mely Jokaiféle irállyal van szövegeve, emlekedik ki. A legnagyobb elismeréssel illetik a komáromiak Zarkát, annyira meg vannak elégedve a vízvezetékükkel. Kecskeméten, Ujpesten, Szatmár-Németin, Szombathelyen, Iglón, Nagykállóban Tordán, Érsekújvárott stb. Zarka építette a vízvezetékét és mindannyi a legjobbnak bizonyult. Miután azonban a víz minőségéről a felolvasott vizelmzésből tiszta képet a közgyűlés magának alkotni nem tud, ezért *Szlezák* indítványára a vízvezeték ügyet a napi rendről leveszik. *Nassovitz* ajánlatára véleményét kérik: Bpestről, Wienből és Scharlottenburgból. Az eddigi vegyelemzés nem mondja egészen jónak; ivásra alkalmos

nem tartalmaz szennyet és vastartalmától meg lehet tisztítani. Ezen hiányos elemzés nem elégitette ki a törvényhatóságot és ezért levették a napi rendről. Bevárják az említett vegyelemzéseket.

A lérképtárnoki állás nem töltetett be.

A hírléptárnoki sz. nyugdíjintézetének évi 100 koronát illetőleg 10 évre 1000 koronát szavaznak meg. *Königsfädler Ottó* dr. hangoztatja, hogy milyen fontos szolgálatot teljesít a sajtó és ezért kidölt és kifáradt munkásai még nagyobb támogatást érdemelnek. Ő évi 200 koronát ajánl. 100 korona mellett dönt. A zombori Erzsébet szoborhoz 200 koronával hozzájárul. Niedermayer Gyula tanonciskolai igazgató fizetését 100, Kardos Ignácét pedig 200 koronával emeli. Resch Miklós tanonciskolai tanító 2 hónapi szabadságot kap azonban kötelességének tartja a tanács, hogy megvizsgálta, honnan származik Resch idegessége? Vajon a tanítás, vagy a más foglalkozás okozza-e. Különös még a feltevés is, hogy egy tanító, ki 30 éve tanítja az uvidéki inasokat mástól lesz ideges?!

A villamos társaság igazgatóságába választják a polgármestert és Dietzgen Gábort.

Friedmann Sándor nyomdász pályázati ajánlatába egy kis hiba csuszott be, mely egészen lényegtelen volt ugyan, de azért mégis elütötték a pályázatról. Most igazolták, hogy ő volt a legolcsóbb és ezért megkapta a városi nyomtatványok készítését. *Mayer József* megfélebbezte a határozatot.

Most dr. *Lustig* indítványára a közgyűlés folytatását holnapra halasztják.

Több szabályrendeletet intéznek el: Arvizvédelmi, aszfaltozás.

A kórházi szabályrendelet módosítását tárgyalják ezután, melynél heves vita támad. Különösen az orvosok beosztását illetőleg több szaknak csoportosítását ellenzik, melyek azért nem kezelhetők egy és ugyanazon orvos által, mert veszélyesek, ha az orvos, ki p. u. bujkorosokat kezel, az az orvos női belgyógyászattal foglalkozik. Ezt az állapotot akarja Szvinyárev dr. megszüntetni. Hosszú és igen tartalmas beszédben mutat rá, hogy az uvidéki kórházban az igazgató orvosok, kinek ő mindég igen jó barátja volt, és kit tisztel, ám adjanak neki bármilyen nagy fizetést, hozzájárul, de ahhoz nem, hogy Schosberger igazgató főorvos, ki bujkorosokat és ivarszervi bántalmakat kezel, női szülésorvos, női belgyógyász is lehessen. Nálunk az a szokás, hogyha már a baj megtörtént, akkor azt mondják az emberek, én tudtam, hogy ez így, vagy amúgy lesz. Manojlovics a híres sikasztóról is csak akkor nyilatkozott a közvélemény, mikor letartóztatták. Előbb a Matica baját senki, nem látta, senki nem tudta. Nem kérte senki hogy honnan van annak a Manojlovicsnak annyi pénze, hogy mindenre bőségesen jut, pazar életmódja mellett. A kórházban bajok vannak és furcsa meg nem engedhető állapotok. *Semmelweis* a híres professor kimutatta, hogy a gyermekágyi-láznak mi az oka Piszok és genny vitetik be, olyanoktól, kik gennyes betegekkel foglalkoznak. Felsorolt adatokat, melyek szavait bizonyítják.

A lelketlen emberek 50%-nál nagyobb haláleseteket okoztak, míg *Semmelweis* után alig 1/10-ra redukálódott a halálozások száma. Ezért ma, mind az előrehaladott álláspontban, melyet az or-

vosok *Semmelweis* után elfoglalnak, nem hagyhatom szó nélkül ezen állapotokat. Mégegy szer hangszülőzom, hogy én az igazgató főorvost kiemelve és becsülöm, de a fentebb kifejtett okoknál fogva, — vegyék el a bujkoros és ivarszervi (uralogia) osztályt tőle és adják neki az elmebeteg osztályát. Nem szívesen tette meg felszólalását, de kötelessége volt ezt megtenni, a szenvedő emberiség érdekében. A beteg, ha külső orvost kíván, engedtessek meg neki. Az apácák a legjobb ápolók, ezért kívánja alkalmaztatásukat. *Schossberger* igazg. főorvos kifejté véleményét és beigazolja, hogy ma már a *Semmelweis* teoria túlhaladott álláspontot képez. A kórházban a legnagyobb figyelemmel gondozzák a tisztaságot és a megfertőztetést megakadályozzák.

Dr. Nassovitz: A tudás ma oly fokon van, hogy tudjuk az okot mi idézi elő a fertőzést és védekezhünk ellene. A bakterologia megismertette ezt az orvosokkal. De ha bármiféle teoria, vagy tudomány hive az orvos, nem használ a tudása semmit, ha nem lelkiismeretes, ha nem elég óvatos. Tudjuk a magánpraxisból, hogy az orvos, ki előbb bujkorost kezel, szülészethez hivatott. Van annyi lelkiismerete, hogy vigyáz. Ő személyesen győződött meg arról, hogy Schosberger igazgató főorvos osztályaiiban a legnagyobb tudás párosul a lelkiismeretességhez. Nincs ok arra, hogy tőle a már eddig sikerrel kezelt osztályokat elvegyük. Teljesen megnyugtathatja a közönséget.

Dr. Szvinyárev kérdést intéz majd magasabb kapacitásokhoz ebből kifolyólag és tudni akarja, hogy a felhozott visszás helyzet, mely a mi kórházunkban otthonos, megengedhető-e?! A törvényhatóságnak bemutatjuk a válaszokat. Künn a folyóson tovább fűzik ehhez a dologhoz a kommentárokat. A mai közgyűlésen Szvinyárev felszólalásából sokat lehetne kihámozni. Mert mégis furcsa dolog, ha az igazgató főorvos ellen saját kollégái áskálódnak. Itt is, mint mindenütt, a kenyéririgység divik. Az aki becsülettel és szorgalommal keresi meg a kenyerét, aki hivatása magaslatán áll, az mindig el lehet rá készülvő, hogy irigyei kízzik. A vak is látta, hogy habár Szvinyárev felszólalása helyén volt, mégis kierezte belőle az ember a lólabót: a besugást. Különösen, mikor a haláleseteket tárta fel, melynek ellenkezőjét bizonyította a kórházi főorvos. Itt csak radikálisan lehet segíteni. Mondja meg Szvinyárev dr. nyíltan hogy mi a rejtély ebben a dologban? Benn a tanácsteremben Paul Keresztély a kéményseprők dolgát igazgatta mellyel a közgyűlés véget ért.

Tanítóink ügye.

Az uvidéki tanítók október hó 31-én dél-e. tisztelgettek dr. Szlezák Lajos országyűlési képviselő vezetése alatt Matkovits Béla főispán úrnál és dr. Demetrovics Vladimir polgármester előtt fizetés rendezésük ügyében.

Dr. Szlezák Lajos meleghangú szavakkal ajánlotta be a tanítószó ügyét. Rámutatott a nagy drágaságra, mely a közhivatalnokot sújtja legérzekebben ezek között is leginkább a tanítószó. Mert az állam tehetsége szerint már elég jól dotálja hivatalnokait; hasonlóképen segítyezi a közigazgatás tisztviselőket, csupán a néptanítórol nem történ gondoskodás. Hogyan végezze lelkesedéssel hivatását, ha nincs kenyere?

A főváros központján. Vilamos megálló. 10 perc a központi és nyugati pályaudvarhoz. 80 legmodernebben berendezett szoba.

Augusztus hó elsajén megnyilt az
Edison-Szálloda
 Budapest, VII., Hársfa u. 59. sz. (Király-u. sarkon.)
 Tulajdonos: POLLÁK JÓZSEF.

Hideg és meleg vízvezeték.
 Központi fűtés, villanyvilágítás. Figyelmes kiszolgálás. Ertekezés minden modern nyelvben. Szoba árak
 === 3 koronától! ===

Az I. péterváradai gőzmosó- és vasalóintézet Brodski és Fradl

elvéllal minden fehérnemű tisztítást. A gőzmosoda előnye, hogy közvetlen a Dunaparton van, a fehérneműek mosása folyóvízzel történik és minden ártalmas vegyszertől kimélve vannak.

A nagyérdemű közönség kényelmére a fehérneműek gyűjtésével

Fuchs József urat vegytisztító és kelmetestőintézet, **UJVIDEKEN, Kosuth Lajos-utca 13. szám** alatt biztuk meg, hol az árjegyzékek is megtekinthetők.

„Eljöttem — úgymond — nem pusztán kötelességből, mint Ujvidek városának képviselője, hanem szívem egész melegevel és a legteljesebb meggyőződéssel szeretettel ajánlom tanítóinkat Meltóságod jóindulatába!”

Főispánunk átérzi ama állapotot, amelyben a tanítóság nehez, hazafias misszióját lankadatlanul teljesíti s tanulmány tárgyává teszi az ügyet.

Már most kijelentem, hogy ami személyét illeti a lehathatóságban oda igyekszik majd, hogy a tanítóságnak szerény kérése minél előbb teljesüljön. A tanítóság legyen meggyőződve, hogy a legnagyobb szeretettel fogja az ügyet a törvényhatóságának beajánlani.

Lukács eljénzes követte a főispán szavait és dr. Szlezak Lajos országgy. képviselőnk szíves jóakarataiból a tanítótestületet a polgármester úrnál is ismételték.

Itt képviselőnk megismétlé az öméltségánál elmondottakat, meg megegyező szavakkal és erősen meggyőző cselekvései mutatva a tanítóság kérésének jogos voltára.

Polgármester köszöni a szíves bizalmat. Mint hivatalos, legteljesebben át tudja érezni a tanítóság helyzetét s minden erejével oda fog hatni, hogy kivant ügyük legrovidebben megvalósuljon.

Eljénzes követte polgármesterünk jóleső szavait és a tanítóság azzal a megnyugtató tudattal mondhatott köszönetet dr. Szlezak Lajos képviselő úrnak szíves vezetéséért, hogy ügye jóákaró kezébe van téve. Reméljük, hogy a törvényhatóság is szeretettel fogja tanítóink ügyét elbírálni.

Magyar városok a drágaság ellen.

Temesvárott a városi tanács életre való intézkedéseket fogantatosított a fojtogató drágaság ellen. Utastította a tanács a jövődeki hivatalt, hogy a város szegénysorsu lakói részére nagyobb mennyiségű burgonyát, káposztát, babot és más hüvelyes veteményeket vásároljon és raktározzon be, s azt önköltségen: beszerzési áron fogják árusítani.

Ezzel nem merült ki teljesen Temesvár város tanácsának szociális tevékenysége, mert más radikális, a helyzet javítását célzó intézkedéseket is tett. Nevezetesen elhatározta, hogy a tóváros példájára városi kenyérgyárat állít fel, hogy a lakosság ne legyen teljesen a pekemestereknek kiszolgáltatva. Megbízta ezenkívül a tanács a város főkapitányát, hogy új piaci rendtartást dolgozzék ki, melynek célja, hogy a vásárló közönséget viszont a piaci-kofák túlzott visszaéléseitől mentse meg.

És nem Temesvár az egyedüli város, mely belátta, hogy a türethetetlen drágasággal, az elviselhetetlen állapotokkal szemben a városnakszociális feladata, ugyszólván kötelessége a város népességének lehetőség ezérint való megvédése. Arad város tanácsa a közeledő télre és az ezzel kapcsolatos nagy tüzelőanyag drágaságára való tekintettel már előre gondoskodott arról, hogy a város szegénysorsu lakosságának legalább olcsó tüzelőt juttasson.

Szóval mindenütt tesznek valamit. Ha a drágaságot megszüntetni nem is bírják, de legalább valamelyest enyhítik — és le-

galább látni való, hogy megvan a jóakarát, a szándék — az elviselhetetlen drágaság leküzdésére és nem nézik közömbösen, hogy mint boldogul, — vagy mint pusztul el a a szegényebb néposztály csak azért, mert nem képes még a legmegfeszítettebb munka árán sem megkeresni az élelemre, lakásra, ruházatra és a télire valót.

Örömmel regisztráljuk Temesvár kiterjedő figyelmét. Amit Temesvár tett a drágaság ellen, azokat nem az jellemzi, mintha valami különös tudomány lett volna kieszelni, mert mind igen közértekvő, elemi intézkedések amiben egyedül az a nevezetes, hogy megtették őket, hogy ott nem jó tanácsokat ad a hatóság, hanem tényleg tesz is valamit a drágaság ellen.

S mindezt Ujvidek is megtehetné, sőt már meg is tette volna, ha a folyton fokozódó drágaságot komolyan figyelemmel kísérte volna. Nincs nekünk semmi szükségünk bevárnai, hogy majd Temesvárról, vagy más városból megkérnek bennünket, hogy segítsünk a saját városunk baján és tegyük lehetővé a saját városunk lakosságának a megélhetést.

Tessék egy kissé kalkullálni, megnézni, mibe kerül a hus, a cukor, a hüvelyesek, a kávé, a lakás, a ruha, a tüzelőanyag, — aztán tessék megnézni, hogy mennyi egy napszámossal kis hivatalosnak kereskedőnek a napi bére, — s aztán tessék kiszámítani, hogy lehet-e élni? És ha bárki úgy találja, hogy lehet, akkor fölösleges minden hatósági intézkedés! De ha nem, — akkor kérünk gondoskodást a megélhetésről, még pedig függetlenül, egyedül a saját jóvoltunkból és nem más városnak nemes buzgalomból ráfanyalódva.

Dr. Granichstaedten, Bécs város főorvosa már az 1878-iki évben a következőkkel számolt be: Oly egyéneknek, akik a szükséges testmozgásban akadályozva, vannak, előbb vagy utóbb étvágytalanság, minden étkezés után kellemetlen érzések, hosszadalmas gyomorhajók, makkas székrekedés és aranyeres bántalmak jelentkeznek. E bajok, megszüntetésére sem növényi szerek sem más ásványok nem teljesítenek oly tartós, jó szolgálatokat, mint egy több heti kúra a **TERNÉSZETES**

Ferencz József-keserűvíz. A sokoldalú bevált Ferencz József-keserűvíznek egy családban, egy háztartásban sem szabadna hiányoznia. Kapható gyógyszárakban és fűszerkereskedésekben. A Székiúdesi-Igazgatóság Budapestben.

Az ázsiai kolera eredetéről.

Köszli: Dr. Bernard József gyák. orvos Temesvárott, II.

Nagyon jellemző, hogy a koleraiban eleitől fogva mérgezését ismerték fel, hogy koleraméregről beszéltek már jóval előbb, mintsem a kolera bacillusokat és azoknak maszlagtermelését ismerték volna. A mivelletlen országok népei még ma is hisznek kutak, ivóvíz szándékos megmérgezésében. A nép közmegegyőződése ritkán szokott csalni.

Az irási vesszőhöz (komma) hasonlóan görbűl kolera bacillus valamely heves mérget választanak ki, melylyel állatokat koleraszerű jelenségek között megmérgezni vagy megölni lehet, holott a kolera egyetienegy állatfajnál sem fordul elő és mesterseges fertőzés egy állaton sem sikerül.

Immár nem szenvedhet kétséget, hogy a komma bacillusok a kolera által fertőzött okai. Mielőtt azonban ezen bakteriumokat csak kolera hullátan és kolera betegek ürülékében találjuk, még pedig kivétel nélkül minden egyes esetben: másodszorazokat tiszta tenyészetekben lehet szaporítani és végre ilyen ötidiki-batodik nemzedékből kikerülő tenyészetekből származó bakteriumok által buvárkodó orvok kolera taptak és megbaltak oly időben, midőn az egész országban kolera nem volt és betegri átvitel tehát kizárva volt.

A kolera bacillusok általi fertőzés csak a száján át történik. Ezért aggodalom nélkül ápolhatjuk tisztíthatjuk, lefekethetjük a kolera betegeknek, sőt az ürülékeket tartalmazó edényeket is megfoghatjuk stb. anélkül, hogy magunkat fertőznénk. Csak a szájhoz nem szabad a koleraanyagot hozni! Ez történhetik közvetlenül: tisztátalan, bemocsolt kezek, az ürülékek szétfecsésetése, stb. által, közvetve pedig: fertőzött evő- és ivóeszközök használata, élelmiszerek, gyümölcs és mindenekelőtt fertőzött víz ivása által!

Megdönthetetlenül meg van állapítva, hogy a kolera járványos fellépését legtöbbször fertőzött víz élvezete idézi elő. A víz fertőzést nem úgy kell venni, mintha valamely folyóban, vagy ki- köztében a kolera bacillusok egyenletesen el volnának osztva, hanem inkább úgy, mint mikor a levegő pld. füstfelhők által beszenyezve van. Valaki tehát a folyóból oly vizet merít, melyben a kolera bacillusok megvannak és mely ezért a betegséget átvízi, míg nem messze attól a helytől vizet meríthetnek és ihatnak, anélkül, hogy megbetegednének attól, mivel éppen ezen a helyen kolera bacillusok a vízben nem voltak.

A kolera bacillusok életviszonyainak adja a magyarázatot, hogy a bacillusok tulajdonságait ismerő orvok között fertőzések vagy halálosetek majdnem sohasem fordulnak elő. A kolera bacillusok életbenmaradása bizonyos feltételekhez van kötve, ezek: mindenekelőtt nagy viztartalom, továbbá oxigén jelenléte és körülbelül nyári melegségüknek megfelelő hőmérsék uralkodása. Ezen feltételek között a kolera bacillusok hig folyadékokban élénken mozognak, és felette gyorsan (20 perc alatt) szaporodnak; ha ezen feltételek azonban hiányoznak, akkor hamar elpusztulnak. Ez okból a kiszorítás a kolera bacillusok egyik legjobb pusztítóeszköze. Folyadékokban a bacillusokat könnyen lehet tönkre tenni fűzés által; ezért kolera járvány idején minden frissen főzött étel és minden forró ital, melyet forró vizet tisztított edényből élvezünk, élő kolera bacillusostól feltétlenül ment.

Mivel a kolera továbbterjedése néve az anyagot a kolera betegek ürüléki szolgáltatók, ez okból mindenekelőtt a kolera betegek ürülékének és kihányt tömegeinek azonnali fertőtlenítéséről (mésztel, 5% lyszololdat, 1 órány át) és eltávolításáról kell gondoskodnunk és minden, az ürülék által bepiszkított ruhadarabot, ágyneműt, evő- és ivóeszközöt szorgosan fertőtleníteni kell. A kolera hullát, melyeken a kolera bacillusok szintén tapadnak, szintén ennek megfelelően kell gondozni. Végül nagyon ajánlatos a szobalegysékek, mint esetleges csirahordozóknak gyökeres kiirtása.

Legfőbb ideje, hogy Ceres pályázaton résztvegyen!

Közelebbi felvilágosítás minden kereskedőnél nyerhető!

Az én ügyem, ami más ügye.

A Határőr állandóan rágalmaz, melyen sérti családi életemet. Én erre a nivora lesüllyedni nem akartam és lapunkban nem válaszoltam e gonosz támadásokra, hanem a bíróság elé vittem. Ott igazságon elbírálják, határőrök, meg közlönyök és az összes közreműködők aljas szereplését. Egy nagy ügyvel van ez kapcsolatban és ezért külön nem tárgyalattam. Idézést ügyemben nem kaptak és ezért nekivádkult, mert vérszemet kapva, tovább ítélt orgádjukat.

Azonban a közönség tájékoztatására el kell mondanom az Apró-féle és az analfabéták tanításának ügyét.

Mikor még az Ujvidéki Közlönyt szerkesztetem Petrovics György szerb igazgató tanítóval találkoztam, ki sirva panasolta el, hogy valaki feljelentette, mert 2 volt tanítványa szerbnyelvű bizonyítvánnyal jelentkezett Apró György katolikus tanítóval, hogy venné fel őket a 4-ik osztályba, mert magyarul akarnak tanulni. Alig néhány napra a beiratás után Petrovicsot állásától felüggesztik, nagyon kért, hogy írjak erről az esetről. Megtettem, de sem én, sem ő nem tudtuk, hogy Apró volt a feljelentő, ki tanítóársaitól elvette a kenyerét: koldussá tette. Petrovics ártatlansága kiderült, mert nem ő volt a hibás, hanem egyházi hatóság, mert nem értesítette, hogy a szerbnyelven kiállított bizonyítvány mellé magyar fordítást is kell csatolni. Petrovics visszakérül állásába.

Apró a Közlönyben megjelent közleményt magára vette, azonosította magát a feljelentővel és így természetesen a sértések melyek ebben foglaltak reá (Apróra) vonatkoztathatók. Én, mint említettem, nem tudtam, hogy ki volt a feljelentő, mert általánosságban írtam. Kiténik, hogy Szabó vizsgálóbíró előtt maga Apró vallotta be, hogy ő tette, mert szerinte „hazafias” cselekedet volt, ha így tanítóársát tönkreteszti. Ott a vizsgáló bíró előtt a következőket mondottam Aprónak: — Én nem tudtam, hogy te vagy az, aki Petrovicsot feljelentette és azért bocsánatot kérek. Ott ahol nem akarna megsértettek, ott a legmesszebbem elégtételt adom. A bíró békéltetése dacára nem békült ki velem, h anem per lett belőle. Elítéltettem.

Azonban a szegedi tábla megcsesmesítette az ítéletet, mert nem illetékes az ujvidéki törv. ebben az ügyben ítékezni. Az újrafelvétel alkalmával megismételtem amit az ujvidéki törvény előtt mondtam. Kibékültünk 140 korona költség megérítését magamra vállaltam. Egyszerre azonban ezen összeget lefizetni nem tudtam. Apró betoppant hozzám minden előleges értesítés nélkül, de még fizetési felszólítást sem kaptam. A végrehajtott férarságában tisztelgett. Ujra azt akartam, hogy bíró elé kerülje ezen ügy, elfásult lelket arra bírja majd, hogy részletekben fogadjja el az említett összeget.

Tartozásomat elismertem, Nagyon sok családi baj és más egyéb körülmény nem engedte, hogy Apró ügyvédjének a költségeit egyszerre megfizessem. Rehák táblabíró minden szavából kisu-gargzott, hogy Apró rábírja, miképpen fogadjon el főleg kisebb részletörlesztést. Hajthatatlan maradt. Valahányszor a bíróságnál találkoztunk, mindannyiszor a Határőrben ocsmány valótanságokat írt. Ma úgy áll a dolog, hogy Apró ügyének anyagi része rendben van, de az elemem galád módon folytatott támadásokat megtorlom.

Ami az analfabéták oktatásáról illeti erre csak annyit, hogy a tanítás ezen országban szabad, Senki nem monopóliumátja. Csak létoanokál hirdetni nem szabad. Egy magasrangú ur ajánlatára a Közművelődési Tanács megbízott az analfabéták tanításával és felolvasások tartásával. *Chez senkinek semmi köze.* Csak megtudják felelni nehéz feladatoknak. *Remélem szeretem annyi tapasztalatot 32 évi működésén alál.* Nagyon szomorú dolgok ezek melyeken minden józan gondolkodású embernek fel kell háborodnia

Mert én is véres verejtékkel akarom a mindennapi kenyeremet megkeresni, mert én is tanultam és tudok valamit, mindentéle rossznak keresztelnek el. Még ennyire gyámság alatt nem vagyunk, hogy a tudomány terjesztésére valaki másról kérjünk engedelmét és akkor sem ha az elbutultakat felvilágosítani akarjuk.

Az Országos Közművelődési Tanács a következő levelet intézte hozzám: Budapest 1911 október 25. én (P. H.) Tekintetes Cserneyi Mór tanár urnak Ujvidék Van szerencsenk t. Tanár urat felkérni, hogy az Ujvidéki szervezendő analfabéta tanfolyamot vezesse és annak idején levizsgáztatni sziveskedjék, egyben *pedig kérjük*, hogy a tanfolyam hallgatói számára *letszds szerint megállapítandó időben*, de mindig hetenkint, — ismeretlenül felolvasásokat tartani *kegyeskedjék*. Tisztelettel Szilágyi Sándor s. k. titkár. Pécset.

Szükségesnek tartottam mindezen dolgokat a nyilvánosságra hozni, hogy a közönségnek világosan mutassam be: kik hszrolnak ellenem, kik akarnak befekeltetni és hogyan sikerül ez nekik.

Cserneyi Mór.

Vasárnapig — vasárnapig.

Előleptetés. A m. kir. államvasutak novemberi előleptetésé alkalomával a kereskedelmiügyi miniszter Dengl Alajos főmérnököt felügyelővé nevezte ki, illetve léptette elő. Az általánosan köztiszteltben álló férfi előleptetéséhez ösztínt gratulálunk.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Gébeli Dániel zombori és dr. Apczy Ernő ujvidéki törvényszéki joggyakornokot az ujvidéki törvényszékhez jegyzökké nevezte ki.

Áthelyezés. Az ujvidéki határszéli rendőrséghez Radulovics Gergely váltó felügyelő áthelyeztetett. Radulovicsal a határszéli rendőrség tisztikara ismét egy kiváló erővel gyarapodott.

Felolvasásokat a nevelés-ről ma d. u. 4 órakor az izr. hitközség székházában tartom. Mindenkit szívesen látok, ki a nevelés iránt érdeklődik. Cserneyi Mór.

Az iparos és ker. tanonciskola új godnoksági elnöke. Witz Ferenc halálával a tanonc iskolai godnokság elnökeül Brunner Ede gőzmalom tulajdonos választott. Brunner Ede művelt, intelligens szakképzett iparos és kereskedő, kibem a tanonciskola megfelelő godnoksági elnököt nyer. Igazságoson fogja majd Brunner az órákat beosztani.

Uj orvosok. Városunk két törvök és szorgalmas ifjút orvosá promováltak, az egyik Schönberger József, kit a mult heten, a másik: Sattler Mátyás, kit tegnap avattak a budapesti egyetemen orvosá. Dr. Schönberger József jelenleg ujvidéki járványorvos, míg Sattler dr. egyelőre Budapesten marad.

A Matica közgyűlése. Manojlovics sikasztása miatt válságos helyzetbe jutott a szerb Matica. Szerdán volt a közgyűlés, melyen az igazgatóság nevében Csirics A. Milán dr. terjesztette elő évi jelentését, melyet nem fogadtak el, mert a közgyűlés nagy többsége azt követeli, hogy az igazgatóság térítse meg a kárt. Hogy milyen módon hajtja be Manojlovicsot azt nem kutajja, de felelőssé teszi az elsikkasztott vagyonért. Az ellenzék pártok vezérszónoka dr. Rádics Dusan volt, kinek javaslatát a közgyűlés elfogadta. Déután az igazgatóság az egész tisztikarral leköszönt és dr. Dungserszky Gáboron orsz. képviselőt nagy lelkesedéssel elnöké választotta. Bizottság vizsgálja meg, hogy meddigre terjed a leköszönt igazgatóság felelőssége. Igen szépen rendben folyt le a közgyűlés.

Villamos összeütközés. Mindszentek napján a Duna utcából és a Kossuth Lajos utcából jövő villamos kocsik, helytelen váltóállításkö-

vetkezésében összeütköztek. Emberéletben kár nem esett, csak az egyik kocsi sérült meg, melyet kijavítás végett azonnal a telepre szállítottak.

Nagyobbított hatósági terület. Az ujvidéki határszéli rendőrség területe bővült. Az apatini járáshoz tartozó Szond nagyközség és a hatósági járáshoz tartozó Palona a nagyközség az ujvidéki határszéli rendőrség területébe osztatott.

Dohánycsempészet. Gruity Trifunt és Rádd az ujvidéki halsz. rendőrség járóre Palánkán dohány csempészetet érte és 31 kg. igen szép, jófajta szűzdohányt kobzott el tőlük. A csempészeket letartóztatta.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz

ÜDIT-GYOGYIT ÜDIT-GYOGYIT

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, gyúgkő- és Fényképződésnél a legutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA

Phlerakat: DIETZGER IMRE FAI

cégnek Ujvidék.

Tolvajlás. Mészáros Antal telepes Hadinger Andrásról 118 l. bort lopott. Istállójában elfásva, megtalálta a rendőrségünk és a tettest letartóztatta. Átdáták az ügyészségnek. Bevallotta hogy Temerinác Jovántól burgonyát lopott.

Gyógyfürdő Temerinben. Kohancz István téglagyáros fürdő létesítése céljából tetemes összeg áran árértéi kutat furatt és 294 1/2 méter mélységben sikerült neki 1 1/2 méter magas felszökő kitűnő ártyí vizet nyerni. Dr. Jeszenszky Béla Temerin orvosa, th. járóorvos vegyi elemzés végett próbát küldött a vegytani intézetbe. Szakértők véleménye szerint a viznek gyógyhatás szempontjából nagy jövője van.

Egy fuu revolvertámadása. Baján botrányos eset történt pénteken délután egy kis fu minden ok nélkül meglőtt egy képezdést. Eiseft János, a bajai állami tanítóképző intézet növendéke iskolába menet találkozt egy 10—12 évesnek látszó fuival. Amikor kirántott egy főbertpisztolyt, ráemelte a képezdszre és elsütötte. A lövés fejntáta Eiseftet. A lövöldöző fu elfuott és még most sem tudják, hogy ki az a merénylő romlott gyermek. A súlyosan sérült tanítónövendéket a köz-kórházba szállították.

Willhammer Györgyöt akit fajtalanságon érték, letartóztatták. Az ügyészség börtönében van.

A vajhányi ma az egész világot uralja, és alig van kiáltás arra, hogy az ideitelen e bajon enybitessünk, sőt ellenkezőleg, még rosszabb is lesz, mihelyt a tehének nem fognak többé legelhetni, mert sok vidéken ez évben alig volt szénatakarítás. De azért megésem kell a természet ellen zúgolódnunk, mert a forró égőv gyümölcsei által szívesen látott kárpótlást nyujt nekünk. Tegyen csak kísérletet alábbi vényvel el lesz ragadtatva ezen vaj finom minőségétől: Sárge, simulekőny „Ceres”-ételiszr és fehér, szilárd „Ceres”-ételiszr „Ceres”-táblák) egyenlő arányban, óvatosan, felhevítés nélkül megolvasztandó és ehhez nyers tejfel, esetleg nyers tej (1/2 kg., „Ceres”-hez 1/2 liter) öntendő. Az égetést most összekavarjuk, miattal a tálat vagy a lábast gyorsabb kihűlés céljából hideg vízbe állítjuk mindaddig, míg a zsír megfagy. A tej viztartalma akkor kiválék és az ételiszr a legfinomabb teavaj izét és szagát

KÉZIMUNKÁÜZLET.

Van szerencsém Ujvidék és környéke nagyrabecsült közönségének tudomására adni, hogy Ujvidéken f. évi november 1-én Rákóczi Ferenc út 13. szám alatt a Schwartz-féle palotában egy női kézimunka üzletet előnyomdával egybekötve nyitok. Raktáron tartok: rajzolt, kezdet és készen himzett kézimunkákat, összes hozzátartozó szöveteket és anyagokat u. m. Smyrna, Nordisch és kötőpamutokat, himzőselyem és horgoló pamutokat a legfinomabb minőségben.

Minden kézimunka elkészítését monogrammok himzését a legjobb kivitelben, legjutányosabb árak mellett elvállalom. Kérem a nagyrabecsült Hölgyközönséget, hogy b. látogatásával megtisztelni sziveskedjék a legjobb és legpogtossabb kivitelről már előre is biztosítom.

Kitünő tisztelettel

Hexner Franciska.

veszi fel és épügy használható is, mint amaz. Egy kevés tojássárga és só hozzákeverése által a jóság még jelentékenyen fokozhatjuk. Az ezen vényzerint készült teavaj a fennálló törvényes határozmányok értelmében csakis a saját háztartásban használható.

Egy kis statisztika. Lapunk egyik oltszója küldötte be a következő érdekes, szomorú valóságában elszomorító statisztikát. Habár a tanító a számlán elemre tanít is, mégsem tudja kiszámítani, hogy éljen meg a mai drága viszonyok mellett ebből a keserves fizetésből. Éppen alkalomszerűen jön e statisztika, mert más helyen is foglalkoztak az ujvidéki tanítók sanyarú helyzetével és figyelmébe ajánljuk a városi törvényhatóságnak, hogy segítsen a tanítók baján. Alkalmunk volt e tárgyban több előkelő egyéniséggel tárgyalni, kik biztató reményeket helyeztek kilátásba, melyek rövidesen meg is valósulnak. Másképpen el sem képzelhetjük. Ettől az intelligens városától csak jót vár mindenki, így a tanítósg is.

Tárgy megnevezés	1905		1911					
	1 nap.	1 év.	1 nap	1 év				
	Kor. f.	Kor. f.	Kor. f.	Kor. f.				
Péngőli . . .	—	75	273	75	1	365	50	
Méhd . . .	2	—	730	—	3	50	1277	75
Vacsora . . .	1	—	365	—	1	75	638	—
Látheli . . .	—	—	80	—	—	—	125	—
Ruha . . .	—	—	200	—	—	—	300	—
Fa felvágás és hazahordással . . .	—	—	121	—	—	—	224	—
Csokolé . . .	—	—	144	—	—	—	240	—
3 szobás lakás . . .	—	—	600	—	—	—	840	—
Kenyer liszt . . .	—	—	75	—	—	—	140	—
Finom liszt . . .	—	—	25	—	—	—	40	—
Orvos . . .	—	—	40	—	—	—	40	—
Gyógyszer . . .	—	—	25	—	—	—	25	—
Adó . . .	—	—	36	—	—	—	40	—
Nyugdíj . . .	—	—	38	—	—	—	44	—
			2835	75			4339	25
			4339	25			2835	75

Külömbőség -1503.50 ennivel drágább az

életünk, mint a mennyi a néptanító tőzsfizetése Ujvidéken.

Állatorvosok gyűlése. A magyar Országos állatorvosi Egyesületének Bácskai osztálya vasárnap délután városunkban sorléssel egybekötött rendkívüli közgyűlést tartotta. Az állatorvosok Ujvidékről Belgrádba utaztak, az ottani kiviteli vághőhid tanulmányozása céljából.

Harcias cselédeányok. Csányi Verona és Kiss Mari cselédeányok régi haragosok, valami közös szívbéli ügy választotta őket ketté, mert azelőtt jó barátságban éltek. Mára verekedtek is. Hétfőn este Kiss Mari Csányit megszurta, ki most a kórházban fekszik.

Divatos kézimunkák és
a hozzávaló anyagok

WIRTH RÓZSA

kézimunka-üzletében

II. RÁKÓCZI FERENC-ÚT 6

Allandóan nagy választékban kaphatók.

ELŐNYOMDA.

Éretlen szőlő értékesítése. Az éretlen szőlőt legjobb ecetkészítésre felhasználni. Az éretlen szőlő kitűnő ecetet ad, mely igen jól használható a besavanyított uborkának, töknek, szilvának. A bogycákat serpenyőbe dobjuk és mozsárral összezuzzuk. Ha a készlet össze van zuva és fazekakba van öntve, néhány napig meleg helyen hagyjuk, a hol megerjed. Az erjedés után a szőlőnedvet cukorral, gyümölcscukorral, szörppel vagy mézzel édesítjük. Hogy a szőlőnedv jó ecetet adjon, ahhoz szükséges, hogy ne legyen túlságosan savanyu, a nyelvünk a bor savát elbirja, azaz a nedvben legyen egy százalék borsav és 8—10 százalék cukor. A cukor eltűnik, borszeszszó és szénsavvá válik. Hogy a borszeszből ecetet kapjunk, tegyük hozzá kis jó ecetet, mire az ecetben levő ecetgomba az egész ecetfolyadékot ecetté változtatja. Legjobb ezt meleg helyen, nyitott edényekkel végezni. Pár hét múlva a tiszta ecetet palackokba vagy hordókba töltjük.

HETI RIGMUSOK.

Szomoroka.

*Szombat este tündölvé állok,
Ilyenkor humort csimállok.
Tessék elhinni, nehéz egy dolog,
En mindenből humort csiholok
És néha kinomban csaholok
S megírok olyan állelet,*

*Amiért Vácott bizvást ülnék
Legalább is vagy öt hetet.*

Berzsenyiáda.

*Hervad már ligetünk
S dizei hullanak
Elhull a pompás jász anyag,
E' börtönölteték,
Amiből soha sincs elég.
Tarlott bokrok között
Sárga levél zörög,
Hova lettek nyári gyönyörök?
Amikor e bokrok között
Nem levél zörgött, istenem,
Hanem a mindenható szerlem.*

CSARNOK.

Maximák.

Az ujvidéki Napló számára Irt: **Solyom Izor.**
A hatalmas embernek az a végzete, hogy
visszaél hatalmával.
Erkölcsei értéke annak van, aminek értéke
pénzzel nem helyettesíthető.
Ha valakinek megbocsátunk, nem annyira jó-
lelkűséget mutatunk, mint inkább hiúságnak és
önzésünknek hízalunk.
A szenvedés érzelmi magaslata sokkal fensé-
gesebb, mint a boldogság.
A nőben—mint mondják—testet öltött az er-
kölc és szemérem. Nagyon következtelen ez az
állítást, mert épen a női test az, amely bűnré-
csábit.
A bűnösség tudata a legelső szikrája az ön-
magabaszállásnak és megbánásnak.
A bűn az erénynek, az erkölcs telenség az er-
kölcnek ikertestvére.
Vannak emberek, akik csak akkor látják meg
és ismerik fel önmagukat, ha egy náluknál nagyobb
egyéniséggel a féltékenység érzetét kelti fel bennük.
Az önismeret nem lehet abszolút, csak relatív.
Két dolog van, amit a társadalom szentnek
tart, de az egyén meg tagad: az erkölcs és a
vallás.

Minden szerlem csak testi vágyakozás.
Isten áldd meg a magyart I: imádkozik a XX.
századbeli hazafias magyar költő, miután fölveszi
az osztrák állampolgárságot, hogy szerző jogát
Amerikában is érvényesíthesse.

Az élet és természet csak egyre kötelez
és jogosít. Kötelez a természetes munkára és jo-
gosít a reményre.

Az erő csak ott érvényesül, ahol van mit
idomítani.

Nagy emberek állítják, hogy az észnek semmi
köze a szerlemhez.

**Menyasszonyi kelengyék óriási választékban és igen jutá-
nyos árak mellett.**

MENRATH butorház kirakatai

Kossuth Lajos-utca 46—48.

látványosság számba mennek, hol a modern butorok, szobaberendezések,
gyönyörű kiállításban láthatók. — A legrégebbi és legjobb hírek örvendő üzlet.

Alapítottott 1848-ban.

Telefon :87.

Szőnyegek, függönyök, terítők és
minden akáshberendezési tárgyak
nagy választékban.

AUTOMOBIL-MŰHELY!

Telefon 328.

Villamos magálló

Autom. részek raktára.

Petőfi utca 98. szám.

UJ! VULKANIZÁCIÓS INTÉZET UJ!

Pneumatikai javítások jól és olcsón. Störz Mihály Ujvidék. Automobil alkatrészek raktára.

Petőfi utca 98 szám.

Feltűnést kelt

mindenütt azon öltöny, melyet,

SZENZ GYÖRGY

férfiszabó az „Amerikaihoz“
cimzett műhelye készít

FINOM, TARTÓS ÉS DIVATOS.

OLCSÓ ÁRAK!

UJVIDÉK II. Rákóczi Ferencz u. 29. Flatt-u. sarok.

A régi jóhirű SÖRCSARNOKOMAT

ujjonan egészen átalakítottam kellőleg berendeztem és a kerthelyiséget is teljesen díszítettem. Sörcsarnokom vezetését TOMASEV MILAN urra bízom, ki gondoskodik arról hogy a t. közönség izletes, jó konyha, kitűnő mindig frissen csapolt Budweiser-sör és egyéb italokban élvezetet találjon. Az egész város belterületén nincs vendéglői helyiség, melynek olyan kertje lenne, mint az én sörcsarnokomnak.

Egy zónareggeli 10 krajcár.
Teljes tisztelettel

Szlávnics Dusán

Laktanya u. és Bercsényi utca sarok.

Kiadó lakás.

Két utcai szoba, konyha, száraz, egészséges remek kilátás a kamenicai hegyekre, azonnal olcsón kiadó Kameniczai utca 1 sz. és Vasuli utca sarkán. Ugyanitt bármilyen gazdasági vagy ipari célokra megfelelő száraz pince is kiadó. Bővebbet a házban Kovács Iándornál.

Üzlet-nyitás.

A. t. közönség b. tudomására adom, hogy f. é. november hó elsején Ujvidéken II. Rákóczi Ferencz út 15 szám alatt

kézműáru kereskedést nyitottam.

Raktáron tartok: a legjobb minőségű vásznakat, sifonokat, bel- és külföldi divatos férfi és női kelméket, selymeket és minden e szakmábavágó cikkeket.

Elvem: szolid és pontos lelkiismeretes kiszolgálás, jutányos árak.

A t. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlom magamat.

Radoszavlyevics Miloszláv.

Alapított 1830.

Weisz Hermina

ezelőtt: Szevin Károly Ujvidék,
II. Kenyér utca 51. sz. saját házában
FEST és vegyileg TISZTIT

férfi-, női- és gyermek ruhákat, csipkét,
himzést, sztór és tunisz függönyöket
stb. efélett.

A legolcsóbb árak!

Elismert jó munka!

Jovicsin M. Ujvidéken.

Azonnali belépésre keres egy **segéd könyvelőt** ki a német és magyar levelezésben járatos és egy idősebb bolti segédet.

Épület és diszműbádogos.

Elvállalok minden szakmabeli MUNKÁT.

Csatornázás-fedélzeti, zománczó és diszmunkát, teljesen újabb minták szerint, pontos kivitelben. Költségvetés esetleges rajzok és előmunkálati mintázás díjtalan.

Ajánlom: dúsan felszerelt raktáramat: Fürdőkádak, jégszekrények vendéglők részére. Zománczott edények és az összes konyhaberendezési cikkekből. Duna u. 22.

Teljes tisztelettel.

KLEIN IMRE
épület és diszműbádogos.

Figyelem!

50.000 pár cipő

4 pár cipő 8 koronáért

Több nagy gyár fizetési szünetelése miatt elszállítás nyertem, hogy tekintélyes cipő árut -léállítási áron alul árúítsak. Ennélfogva mindennek 2 pár férfi és 2 pár női füzös barna vagy fekete bőrcipőt a legújabb fazonban tetszés szerinti nagyságban 8 koronáért árúítok. Elküldés utánvétel.

GELB A. cipőkivitel vállalata.
Krakkó 40 szám.

A csereelés megengedve vagy a pénz vissza kúldetik.

ELADÓ

egy jóforgalmu vegyeskereskedés Magyar utca 56 alatt. Közelebbit a kiadóhivatalban, vagy ott a házban.

WURST LAJOS UTÓDA Almoslinó Fülöp DUNA UTCA 32.

Porcellán-, kő- majolika- és üveg nagy-áruház

Cseh és Belga táblaüveg, mindennemű luxustárgyak, dohányzó készülékek sakkasztalok. Chinaezüst, disz-árgyak alpacca és acél- evőkészletek, világító eszközök, feltűnő szépkivitelű lámpák. Tükrök, képkeretek, nagy választakokban, teracota- tigrurák, etagérok, teaszalok. Diszes választék! Jutányos árak! Nagyan és kicsinybeni elárúsítás.

Hová siet?

A Kenyér utcába Peller Józsefhez cipőt rendelni.

— Másnál is rendelhet.

— Igen, de sehol nem kapok olyan elegáns, jót és olcsót, mint itt. Peller mindig jó anyagot tart raktáron, nagy a szak-tudása.

Hiába, minden mesterséget érteni kell. Iparkodom, hogy mielőbb kényelmes cipőhöz jussak.

Az egész világot nem de Ujvidéket és környékét

bizonyára érdekli, hogy szabóüzletemet november hó 1-én a Kenyér utca 15 szám alá helyezem át, a központi hitelintézettel szemben.

A divat és idény követelményeinek úgy mint eddig, jövőben is igyekszem megfelelni, hogy a t. közönség teljesen meg legyen velem elégedve

Herczog Ferencz

uriszabó.

2 fiatal, ügyes segéd nálam állandó munkát kap.

Csillár

perzsa szőnyeg,
rézbutor, bronzárak

valamint előkelő uriszoba berendezések, eredeti olaj-festmények, ugyszintén többféle disztárgyak, mint kőzeteknek, vasszegeknek és cukrászoknak figyelmébe ajánljuk, hogy kinaszást ülőék, kávé és tejkannák, gyufatarok és kések, használt és nagyon jó állapotban ólós eladatnak

alkalmi árak

a legelőnyösebben beszerezhetők Bpest Andrssy-ut 35. I. em. alatt.
Vízszintelárusítóknak nagy engedmény.

Szerémi-Borozó

Ujvidéken

Kenyér-utca 23. szám alatt a Központi Hitelintézettel szemben, melyben Schwarz József úr saját termésű borai, égetett törköly pálinkája, a 27 holdnyi kamenicai Paraga hegyen lévő szőlőjéből, poharanként vagy zárt palackokban méréselt árak mellett kerülnek kimerésre.

Magrandelések 50 literen felül hordóban Schwarz Testvérek irodájába intézendők (Haltér 12. sz.)

A borozóban olcsón és jól lehet étkezni.

Minden hétfőn este halpaprikás.

Grünberger Mór

uri, angol szabó

Ujvidéken Fötér Kronfélé ház
ajálja az őszi és téli idényre
szabó-mütermét.

BUTOROK

Hálók, ebédők, uriszobák, szalónok teljes szálloda, kávéház, vendéglő és kastélyberendezések vas és réz butorok, szőnyegek, függönyök, csillár és zongorák szállítanak bárhova

készpénzért, vagy rendkívül előnyös fizetési feltételekkel.

Diszes nagy butoralbum 1 K. Teljes berendezésnél utazó mintákkal díjmentesen küldik bárhova
Modern Lakberendezési Vállalat

Budapest, IV., Gerlőczy-utca 7. sz.
(Központi városháza mellett.)

Farkas Lajos

a Hother és Schrantz budapesti és bécsi gépgyár vezérképviselője.

A legjobb hirtérvek örvendő gépek állandó raktára.

UJVIDEKEN,

Temerini utca 6—8 sz. saját házában.
Minden gazdasági és ipari célokat szolgáló gépek jutányos árban.
A gépekért szavatol a cég régi jó hírnere.

Eredeti „OTTO” motorok

benzin, benzol, batrolin, szivógáz és nyersolaj üzemből malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemből.

BIZTOS NYUGODT ÜZEM!
Kiessling E. és Társa, Leipzig-Plagwitz gyártmányú famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magánjáró eredeti „OTTO”

benzinlokomobilok nélkülözhetetlenek minden gazdának, Gépmotoros Hengerolajok. Hajtószíjak stb. stb.

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep UJVIDÉK TEMERINI-UTCA 7.

Kérjea árjegyzéket és költségvetést!

Nincs igazsága

ha azt mondja hogy

Ujvidéken nem lehet mindent a legjobban vásárolni és mégis olcsón, mert ezt

megcáfolja

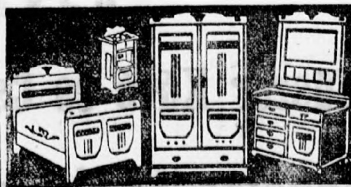
Grosz és Krausz

nagyáruháza ahol

lehet legjobban és legolcsóbban butort függönyöket és szőnyegeket beszerezni

Telefon 24. = UJVIDÉK. = Telefon 24.

Gyermek-kocsikban nagy választék.

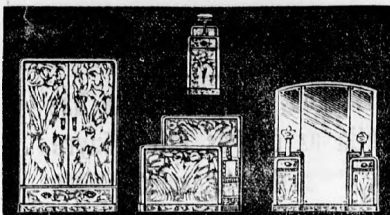

Butoripari Termelő Szövetkezetek Értékesítő központjának Bizományi Raktára Ujvidék Duna u. 10.

Raktár:

mindennemű butor és ezen szakmába vágó összes cikkeiről a legegyszerűbb kivittől a legfinomabbig, különféle stílusban árban

Telefon: Nr. 325.

LENKEY IMRE bizományos.

Kaphatók:

állandóan a legkulsánsabb árakban a legmesszebbmenő feltételek mellett, dús választékban. Kérem b. látogatásával megtisztelni.

Telefon: Nr. 325.

Többszörös elsőrangú kitüntetések tulajdonosa.

Rendelés szerint

KÉSZÜL

mindenfajta
felső kabát
szalonruha
gyászruha
városibunda
és egyenruha

Allandóan nagy választék a legdivatosabb angol skótkelmékből.

Jutányos árak mellett a legfinomabb kivitelben készülnek.

Balogh István

angol uri szabó.
Ujvidék Kossuth L. u. 51. főpóstával szemben.

Kiadó. nagyon szép uri lakás
Rákóczi Ferenc ut 15.
Közelebbit ugyanott
a hentesüzletben.

fél 6 órakor kezdődik az Apolló mozi előadása.

STEFANOVITS L. Fia Ujvidék

Alapított 1866.

Kossuth Lajos-utca 27.

Telefon szám 78.

Elsőrendű kékkő, Dupuy-féle buza magcsávaja.

Legolcsóbb kávéraktár.

Minden fajtájú ásványvizek nagy raktára, mindig friss töltésben. Californiai gyümölcs. Friss Szardínia és keleti tengeri hering.

Konservált főzelék dobozokban. — Görög gyógyborok.

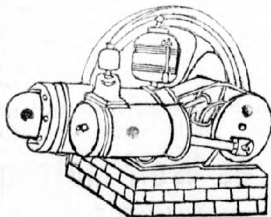
„Naponta” friss teavaj a főhercegi tejgazdaságból. Bajor sör palackokban. Asztali csemege borok és pezsgő, legfinomabb liperek

Prágai sonka, legfinomabb Sajtfélék. Befőttes gyümölcsök
Minden friss állapotban és a legolcsóbban.

Ujdonság!

Ujdonság!

Nyersolajtüzgép.

Különösen megbízható hajtórő. Legolcsóbb üzem! Feltétlen jótállás! Kedvező árak es feltételek. Nem kell gépész! Nem robban! Nem tűzveszélyes! Nincs pénzügyéri ellenőrzés alatt Nincs kazán! Egyszerű üzembehelyezés! Bárkinek rendelkezésre adunk gépet díjtalanul annak a beigazolására, hogy gépeken a legmegbízhatóbb és legolcsóbb üzemeltetjük. Aránylattal díjtalanul szolgál 2-től 60 PH-ig.

PALFY TESTVÉREK vasöntő és gépyára SZEGED.
Alapított 1817.évben. 20 arany éremmel kitüntetve.

WAGNER TESTVÉREK

UJVIDÉK

Fűszer Kávé és Csemegekereskedés.

legolcsóbb bevásárlási forrás.